

PLAN DE URGENȚĂ

PENTRU

***THAUMATOTIBIA LEUCOTRETA* (Meyrick)**

Septembrie 2023

Plan de urgență pentru
Thaumatotibia leucotreta

Versiunea 1

Difuzare:

Pentru implementare:

- Oficiile fitosanitare județene
- Posturile de control la frontieră
- Laboratorul Național Fitosanitar

Evoluție

Versiunea	Nr/data	Conținutul modificării
1.0	Septembrie 2023	Elaborare inițială

**Lista responsabililor cu elaborarea, verificarea,
avizarea și aprobarea versiunii**

Detalii	Nume și prenume	Funcția	Semnătura/ Data	Versiunea
Elaborat	Valentina VASILESCU	Consilier asistent	 05.10.2023	1
Verificat	Elena IZADI	Șef birou	 05.10.2023	
Avizat	Filofteia MANOLE	Director LNF	 05.10.2023	
Aprobat	Paulina GABOR	Director general	 05.10.2023	

CUPRINS

1. Introducere
2. Scop
3. Baza legală
4. Definiții
5. Informații despre organismul dăunător
 - 5.1. Încadrare taxonomică
 - 5.2. Statutul organismului dăunător
 - 5.3. Distribuție geografică
6. Structurile implicate și atribuții
7. Simptome
8. Plante gazdă
9. Căi de patrundere cu risc
10. Metode de depistare
 - 10.1. Examinare vizuală
 - 10.1.1. Inspecția producției interne de plante prin examinare vizuală
 - 10.1.2. Inspecția în cazul circulației intracomunitare și importului, prin inspecție vizuală
 - 10.2. Amplasarea capcanelor
11. Confirmarea unui nou focar
12. Acțiuni oficiale
 - 12.1. Acțiuni oficiale care se aplică în situația unui diagnostic prezumtiv
 - 12.2. Acțiuni oficiale care se aplică după confirmarea oficială a organismului dăunător
13. Revizuirea măsurilor în cazul prelungirii acțiunilor oficiale
14. Finalizarea acțiunilor oficiale

1. Introducere

Acest plan descrie procedurile de management care vor fi activate în cazul unui focar de *Thaumatotibia leucotreta* în România.

2. Scop

Planul de urgență pentru *Thaumatotibia leucotreta* oferă detalii despre activitățile specifice care se desfășoară în cazul unui focar, persoanele care vor fi implicate și responsabilitățile acestora.

Depistarea timpurie a organismului dăunător și aplicarea riguroasă a măsurilor oficiale asigură eradicarea focarului.

3. Baza legală

- **Regulamentul (UE) 2016/2031** privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor;
- **Regulamentul (UE) 2017/625** privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor;
- **Regulamentul (UE) 2019/1702** de completare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea listei organismelor dăunătoare prioritare;
- **Regulamentul (UE) 2019/1715** de stabilire a normelor privind funcționarea sistemului de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale și a componentelor sistemice ale acestuia (Regulamentul IMSOC), actualizat;
- **Regulamentul (UE) 2019/2072** de stabilire a unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor;

Alte documente suport:

- Pest survey card - *Thaumatotibia leucotreta*;
- PM/7/137 (1) - *Thaumatotibia leucotreta*;
- ISPM 5 - Glosarul termenilor fitosanitari;
- ISPM 6 - Supraveghere;
- ISPM 7 – Certificatul fitosanitar;

- ISPM 8 - Determinarea stării unui dăunător într-o anumită zonă;
- ISPM 9 – Ghid pentru întocmirea programelor de eradicare a dăunătorilor;
- ISPM 13 – Ghid pentru notificarea neconformităților.

4. Definiții

a) **„supraveghere specifică”** înseamnă procesul prin care se obțin informații despre organismele dăunătoare prioritare dintr-o zonă pentru organizația națională de protecția plantelor pe o perioadă de timp determinată. Aceasta include supravegheri care sunt efectuate în scopul determinării caracteristicilor populației organismului dăunător sau pentru a determina prezența sau absența specii într-o zonă.

b) **„supraveghere de detecție”** înseamnă o supraveghere efectuată într-o zonă în scopul depistării prezenței unui organism dăunător (ISPM 5-Glosarul termenilor fitosanitari);

c) **„operator profesionist”** înseamnă orice persoană, de drept public sau privat, implicată profesional și având răspundere juridică pentru una sau mai multe dintre activitățile următoare privind plantele, produsele vegetale și alte obiecte:

- plantare;
- reproducere;
- producție, inclusiv creșterea, înmulțirea și menținerea,
- introducerea și circulația pe teritoriul Uniunii și în afara acestuia,
- punerea pe piață (comercializarea);
- depozitarea, colectarea, distribuția și prelucrarea.

d) **„operator înregistrat”** înseamnă un operator profesionist înregistrat în conformitate cu art. 65 din Regulamentul (UE) 2016/2031;

e) **„operator autorizat”** înseamnă un operator înregistrat autorizat de autoritatea competentă să emită pașapoarte fitosanitare în conformitate cu art. 89, să aplice un marcaj în conformitate cu art. 98 sau să elibereze atestări în conformitate cu art. 99;

f) **„utilizator final”** înseamnă orice persoană, acționând în scopuri care se află în afara activității sale comerciale sau profesionale, care dobândește plante sau produse vegetale pentru uz personal;

g) **„test”** înseamnă o examinare oficială, alta decât cea vizuală, pentru a determina dacă sunt prezente organisme dăunătoare sau pentru a le identifica;

h) **confirmarea oficială** se bazează pe diagnosticul laboratorului oficial desemnat de autoritatea competentă potrivit condițiilor și cerințelor prevăzute de legislația Uniunii privind controalele oficiale (art. 10 din Regulamentul (UE) 2016/2031);

i) **„lot”** înseamnă un ansamblu de unități din aceeași marfă, identificabil datorită omogenității compoziției, originii sale și altor elemente relevante, care face parte dintr-un transport;

j) „**unitate de comerț**” înseamnă cea mai mică unitate comercială sau altă unitate utilizabilă, aplicabilă stadiului de comercializare în cauză, care poate constitui o parte a unui lot sau un lot integral;

k) „**bunuri**” înseamnă tot ceea ce face obiectul uneia sau mai multor norme menționate la art. 1 alin. (2) lit. g) din Regulamentul (UE) 2017/625;

l) „**măsură fitosanitară**” înseamnă orice măsură oficială având scopul de a preveni introducerea sau răspândirea organismelor dăunătoare de carantină sau de a limita impactul economic al organismelor dăunătoare reglementate care nu sunt de carantină;

m) „**post de control la frontieră**” înseamnă un loc, inclusiv toate facilitățile existente în acest loc, desemnat de un stat membru pentru efectuarea controalelor oficiale prevăzute la art. 47 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2017/625.

5. Informații despre organismul dăunător

5.1. Încadrare taxonomică:

Clasa: Insecta

Ordinul: Lepidoptera

Familia: Tortricidae

Genul: *Thaumatotibia*

Specia: *Thaumatotibia leucotreta*

Denumire populară: molie falsă

5.2. Statutul organismului dăunător

Thaumatotibia leucotreta figurează în **Anexa II, partea A** din **Regulamentul** de punere în aplicare (UE) **2019/2072** de stabilire a unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a Regulamentului 9UE) 2016/2031 în ceea ce privește măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor ca fiind un organism dăunător a cărui prezență NU este cunoscută pe teritoriul Uniunii.

În plus, în anexa VII pentru importurile de fructe de *Capsicum*, *Citrus* spp. (altele decât *Citrus limon* și *C. aurantiifolia*), *Prunus persica* și *Punica granatum* fac în prezent obiectul unor măsuri specifice care vizează prevenirea pătrunderii *Thaumatotibia leucotreta*.

În **Regulamentul (UE) 2019/1702** de completare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului, *Thaumatotibia leucotreta* este încadrat ca fiind unul din cele 20 de organisme prioritare.

5.3. Distribuție geografică

EPPO: Republica Cehă, Israel

Africa: Angola, Benin, Burkina Faso, Burundi, Cameroon, Cape Verde, Central African Republic, Chad, Congo, Democratic republic of the, Cote d'Ivoire, Eritrea, Eswatini, Ethiopia, Gambia, Ghana, Kenya, Madagascar, Malawi, Mali, Mauritius, Mozambique, Niger, Nigeria, Reunion, Rwanda, Saint Helena, Senegal, Sierra Leone, Somalia, South Africa, Sudan, Tanzania, Togo, Uganda, Zambia, Zimbabwe

Asia: Israel

6. Structurile implicate și atribuții

Autoritatea Națională Fitosanitară, în calitate de organizație națională de protecția plantelor (NPPO), elaborează și asigură implementarea programului de supraveghere specifică prin Biroul Protecția Plantelor și Carantină Fitosanitară, oficiile fitosanitare județene, inclusiv posturile de control la frontieră și Laboratorul Național Fitosanitar.

Biroul Protecția Plantelor și Carantină Fitosanitară:

- inițiază și participă la elaborarea programului de supraveghere specifică;
- transmite oficiilor fitosanitare județene, programul de supraveghere specifică pentru implementarea acestuia;
- în cazul confirmării oficiale a organismului dăunător efectuează notificarea acestuia în Sistemul Integrat de gestionare a controalelor oficiale (IMSOC), secțiunea EUROPHYT - focare;
- verifică aplicarea măsurilor oficiale pentru eradicarea focarului și de limitare a răspândirii acestuia, după caz.

Oficiile Fitosanitare județene:

- realizează control oficial în zonele sau locurile de producție în care sunt obținute plantele de *Vitis L.* pentru plantare sau sunt comercializate/depozitate;

- prelevează probe părți de plante (rădăcini, frunze, lăstari, inflorescențe, ciorchini), ou, larve și adulți la suspiciune sau prezența simptomelor, pe care le trimit Laboratorului Național Fitosanitar pentru analiză în scopul confirmării oficiale a speciei;
- informează în scris operatorul profesionist cu privire la măsurile care trebuie aplicate în cazul confirmării oficiale a organismului dăunător;
- transmit Biroului Protecția Plantelor și Carantină Fitosanitară, toate informațiile necesare notificării focarului la Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile legale;
- urmăresc modul de aplicare a măsurilor recomandate în vederea eradicării focarului;

Laboratorul Național Fitosanitar:

- efectuează analize de laborator la probele expediate de inspectorii fitosanitari oficiali;
- emit buletine de analiză;
- în cazul confirmării oficiale, conform art. 38 din Regulamentul (UE) 2017/625, în toate cazurile se informează Biroul Protecția Plantelor și Carantină Fitosanitară din cadrul Direcției Fitosanitare, iar în funcție de situație:
 - oficiul fitosanitar/postul de control la frontieră;
 - beneficiarul (persoana fizică) care a expediat proba la LNF.
- furnizează informații de specialitate la solicitare.

7. Simptome

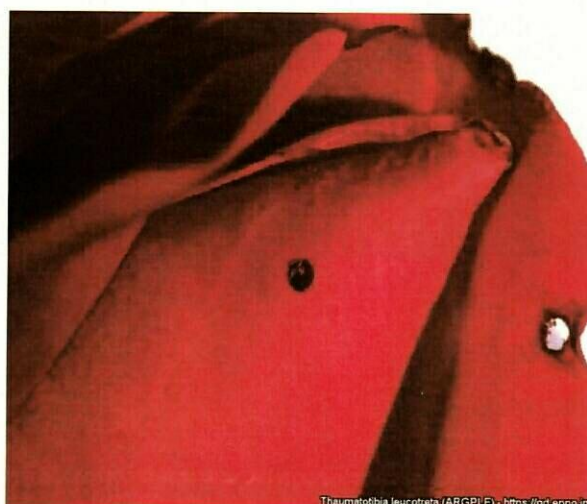
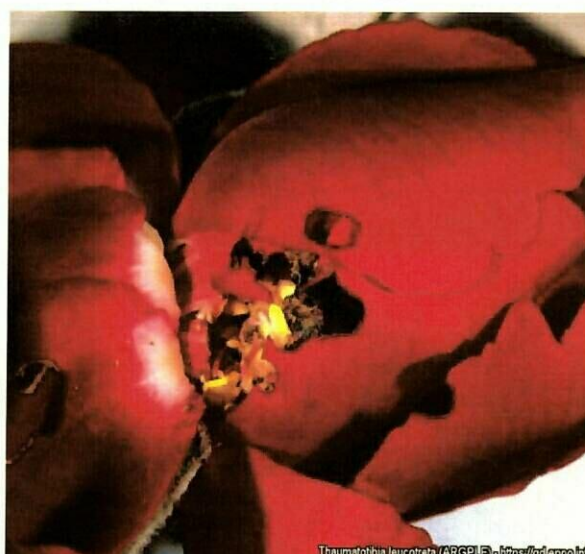
La eclozare, **larvele** de *Taumatotibia leucotreta* pătrund în fruct, formând un orificiu de aproximativ 1 mm în diametru, care ulterior se oxidează și devine maro-gălbui până la maro. Odată ajunse în fructe, larvele se hrănesc de preferință cu semințe înainte de a perfora pulpa fructului.

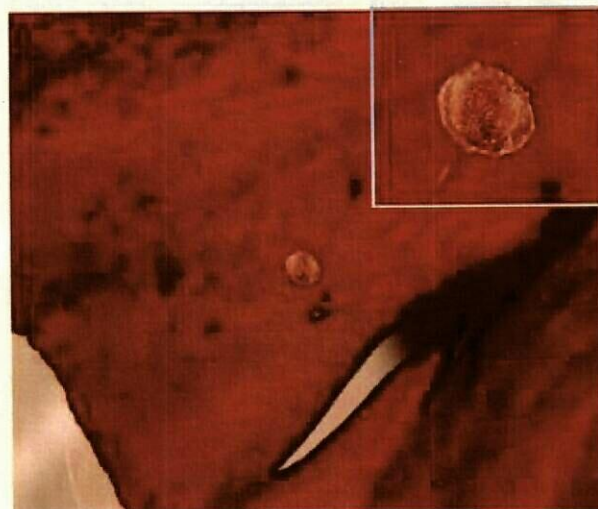
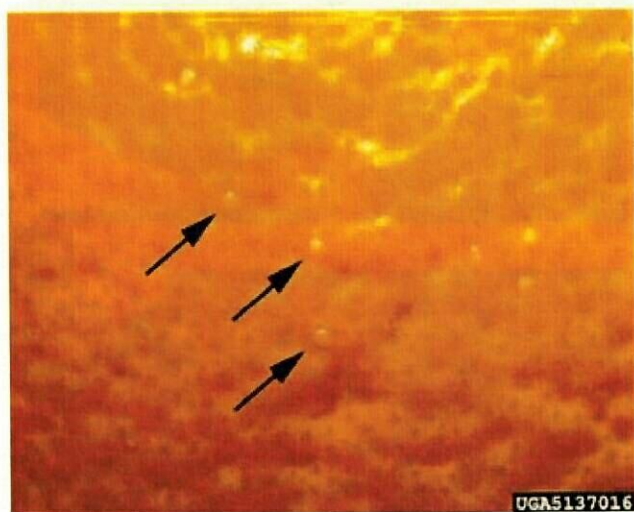
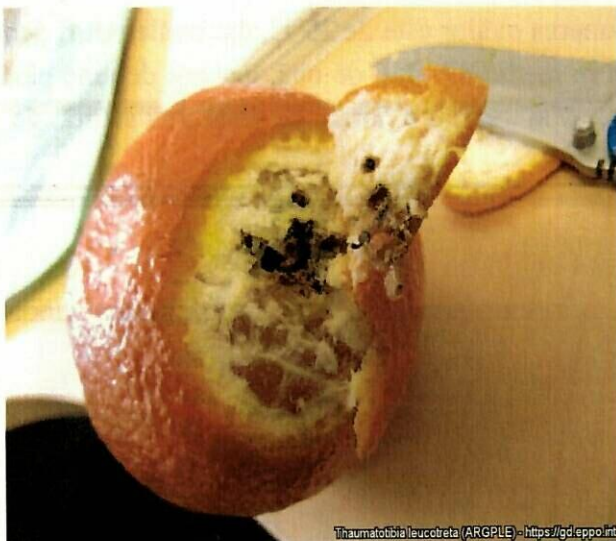
Când sunt mature, **larvele** părăsesc fructele, produc un nou orificiu, de ieșire, care se va oxida și se va decolora în timp. Orificiile de intrare și ieșire făcute de larve pot facilita pătrunderea agenților patogeni secundari, care pot accelera deteriorarea fructului. Pagubele cauzate de larve în creșterea fructelor pot duce, de asemenea, la coacerea prematură și căderea fructelor.

Ouăle depuse de femele (un singur ou sau în grupuri mici) pot fi observate cu lupa, însă sunt greu de detectat deoarece sunt mici, plate, translucide.

Taumatotibia leucotreta are până la 10 generații pe an. Adulții sunt insecte nocturne, zboară noaptea, iar ziua stau ascunși în porțiunile umbrite ale plantelor gazdă. Noaptea, femelele atrag masculii emitând un feromon, care atinge intensitatea maximă după 8 ore de întuneric. După împerechere, femelele depun câte un ou sau mai multe ouă grupate, pe fructe, frunziș sau pe

suprafețe netede. Temperatura optimă pentru depunerea ouălor este de 25°C, dar ouăle pot fi depuse la orice temperatură peste 10°C. Femelele depun în medie 87- 456 de ouă, dar pot depune până la 800 de ouă pe toată perioada vieții (16-70 de zile). Masculii au o durată de viață mai scurtă, de 14-57 de zile.

8. Plante gazdă

Thaumatotibia leucotreta atacă peste 130 de specii din 50 de familii botanice.

Pentru România, principalele plante gazdă care prezintă risc fitosanitar sunt:

Capsicum annuum (CPSAN), *Capsicum annuum* (CPSAN), *Capsicum frutescens* (CPSFR), *Citrus paradisi* (CIDPA), *Citrus reticulata* (CIDRE), *Citrus sinensis* (CIDS), *Litchi chinensis* (LIHCH), *Mangifera indica* (MNGIN), *Prunus persica* (PRNPS), *Psidium guajava* (PSIGU), *Punica granatum* (PUNGR), *Rosa* (1ROSG), *Solanum melongena* (SOLME), *Vitis vinifera* (VITVI), *Zea mays* (ZEAMX).

9. Căi de pătrundere cu risc

Cea mai probabilă cale de introducere a organismului dăunător pe teritoriul României este transportul fructelor infestate. Importul de citrice (*Citrus sinensis*, *Citrus reticulata*, *Citrus paradisi*), ardei (*Capsicum* spp.), vinete (*Solanum melongena*), piersici, nectarine (*Prunus* spp.) și rodie (*Punica granatum*) este considerat o cale majoră pentru introducerea *Thaumatotibia leucotreta* în România, iar importul de trandafiri (*Rosa* sp.) reprezintă o cale minoră pentru introducerea organismului dăunător pe teritoriul României.

Inspecțiile se vor efectua cu prioritate în **punctele de control la frontieră** (import și circulație intracomunitară).

Risc prezintă și zonele situate lângă punctele de control la frontieră unde se află sere/solariii în care sunt plantate specii de *Capsicum* spp., sau *Solanum melongena*.

Notă!

Fiecare oficiu fitosanitar va identifica locurile cu risc de pe teritoriul lui.

10. Metode de depistare

10.1. Examinare vizuală

10.1.1. Inspecția producției interne de plante gazdă prin examinare vizuală

Inspectorii fitosanitari oficiali vor realiza inspecții în serele/solariile care prezintă risc major, unde sunt plantate specii de *Capsicum annuum* și *Solanum melongena* (situate lângă punctele de control la frontieră, porturi, depozite de legume):

→ pentru depistarea organismului dăunător *Thaumatotibia leucotreta* (adulți, ouă, larve) inspecțiile vizuale se efectuează cel puțin o dată pe an, ținând cont de biologia dăunătorului și de perioada de vegetație a plantelor gazdă menționate; întrucât adultul are activitate nocturnă, pe timpul zilei, acesta stă ascuns în zonele umbrite ale plantei;

- pentru depistarea larvelor, fructele vor fi examinate în interior;
- se prelevează eșantioane pentru depistarea ouălor;
- se instalează și se citesc capcane (cu feromoni).

10.1.2. Inspecția în cazul circulației intracomunitare și importului prin examinare vizuală

Inspectorii fitosanitari oficiali din punctele de control la frontieră, vor examina vizual fructele care aparțin plantelor gazdă cu impact major (*Capsicum annuum*, *Solanum melongena*,) pentru a se asigura că nu sunt vizibile simptome produse de *Thaumatotibia leucotreta* (orificii de intrare a larvelor, ouă depuse pe suprafața fructelor).

Controlul oficial la punctele de control la frontieră necesită verificarea respectării cerințelor speciale menționate în Anexa VII din Regulamentul (UE) 2019/2072.

10.2. Amplasarea capcanelor

Capcana este plasată înainte de începerea zborului fluturilor, capcanele sunt verificate zilnic, iar după ce s-au prins primii fluturi, capcanele sunt verificate în mod regulat o dată la fiecare 5-7 zile.

Dozatoarele de feromoni și benzile adezive se schimbă la necesitate. Măsurile de protecție se întreprind pe baza rezultatelor monitorizării densității populației de insecte dăunătoare.

Înălțimea de instalare și modul de amplasare a capcanelor depinde de înălțimea plantei gazdă din locul cu risc supravegheat.

Pentru capturarea în masă și sterilizarea masculilor, se recomandă utilizarea a 20 de capcane / 1 ha. În cazul unui număr mare de dăunători - de la 30 de capcane / 1 ha.

11. Confirmarea unui nou focar

Pentru a putea confirma existența unui nou focar, autoritatea competentă are nevoie de următoarele informații:

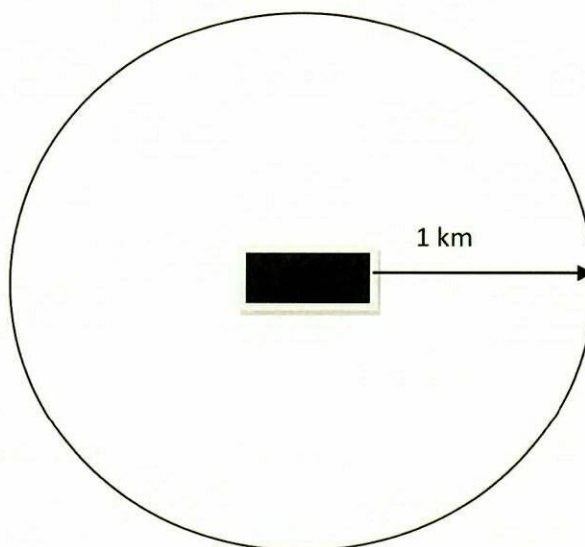
- buletinul de analiză de la laborator care confirmă prezența organismului dăunător;
- locul de origine al fructelor sau plantelor și modul în care au intrat pe teritoriul României;
- locul de destinație al fructelor/plantelor;

- informații despre zonele învecinate (pe o rază de minim 1 km, întrucât acestea vor face parte din zona tampon);
- detalii despre planta gazdă;
- nivelul de infestare (este necesar să se stabilească dacă este un caz izolat sau un focar extins);
- data când au fost prelevate probele;
- detalii (nume, adresa, email, telefon) referitoare la operatorul profesionist, care este deținătorul plantelor gazdă.

Dacă se confirmă existența unui nou focar se va determina zona demarcată care cuprinde zona infestată și zona tampon.

Zona tampon va avea o lungime de cel puțin 1 km în jurul zonei infestate.

Măsurile care vor fi luate vizează eradicarea focarului.

Legendă:

○ Zona tampon (1 km)

■ Zona infestată

Dacă prezența organismului dăunător *Thaumatotibia leucotreta* este confirmată în mod oficial, autoritatea competentă va lua imediat măsurile fitosanitare necesare pentru eradicarea focarului.

12. Acțiuni oficiale

12.1. Acțiuni oficiale care se aplică în situația unui diagnostic prezumtiv

În punctele de control la frontieră, dacă inspectorii oficiali constată că există simptome care coincid cu cele produse de *Thaumatotibia leucotreta*, aceștia prelevează probe și le trimit la LNF pentru confirmarea oficială a rezultatului.

Dacă în timpul controalelor oficiale, inspectorii oficiali suspectează prezența organismului dăunător *Thaumatotibia leucotreta*, plantele, fructele sau florile din locul de producție inspectat nu vor fi puse în vânzare și nu vor fi eliberate pașapoarte fitosanitare sau certificate fitosanitare până când nu există un răspuns oficial (buletin de analiză) din partea LNF care să confirme sau să infirme diagnosticul.

12.2. Acțiuni oficiale care se aplică după confirmarea oficială a organismului dăunător

În situația în care, la probele prelevate de inspectorii oficiali de la punctul de control la frontieră, este confirmată oficial prezența *Thaumatotibia leucotreta* și nu există risc de contaminare (marfa nu a fost divizată) NU se declară carantină.

Dacă există risc de contaminare se respectă prevederile articolului 66 și 67 din Regulamentul (UE) 2017/625 privind controalele oficiale și alte activități efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produselor de protecția plantelor.

În cazul confirmării oficiale a prezenței organismului dăunător la probele prelevate de inspectorii fitosanitari oficiali în cadrul programelor de supraveghere, se acționează în conformitate cu planul de acțiune care prevede măsurile de eradicare a organismului dăunător și calendarul pentru punerea în aplicare a acestor măsuri.

Planul de acțiune trebuie să cuprindă informații detaliate referitoare la:

- impunerea unor măsuri de control asupra circulației plantelor gazdă;
- măsurile de eradicare și perioada de timp în care vor fi luate aceste măsuri, în zona infestată;
- calendarul de implementare a acestor măsuri;
- numărul de examinări vizuale, numărul de probe care vor fi efectuate de laborator;
- efectuarea unei anchete pentru a determina sursa și amplasarea focarului;
- demarcarea zonei infestate;
- demarcarea plantelor infestate;

- implementarea măsurilor de izolare (zona tampon) pentru a preveni contaminarea altor plante;
- eliminarea plantelor infectate;
- tratamentele care trebuie efectuate în zona infestată precum și asupra echipamentelor, utilajelor;
- monitorizarea eficacității măsurilor luate.

Planul de acțiune se comunică operatorilor profesioniști interesați.

13. Revizuirea măsurilor în cazul prelungirii aplicării acțiunilor oficiale

Planul de urgență este actualizat dacă intervin modificări legislative sau referitoare la plantele gazdă, la măsurile care se iau în situația depistării organismului dăunător, biologia dăunătorului sau distribuția dăunătorului.

14. Finalizarea acțiunilor oficiale

Dacă *Thaumatotibia leucotreta* nu este detectată pe o perioadă care acoperă cel puțin două cicluri succesive de viață, focarul poate fi considerat eradicat.

